

ESTABILITAT, SEGURETAT I CERTESA (SIC)

Germà Bel

(Publicat a *La Vanguardia*, 12 agost 2014)

Si han deixat alguna neurona de guàrdia durant l'agost (els qui fan vacances), els recomano el deliciós assaig de Jorge Wagensberg *El pensador intruso*. Fa pensar molt, amb reflexions aplicables a molts camps. Vegin la següent (p. 114): "El cervell, per anticipar la incertesa, s'alimenta de canvi, com els pulmons s'alimenten d'aire, la boca de saliva o el cor de sang. Si la incertesa externa és escassa, el cervell pateix per avoriment i s'ofèn. És el tedi d'una vida massa rutinària i anticipable, la del reu per exemple. Si la incertesa externa és excessiva, el cervell pateix perquè no arriba a processar el que passa i es frustra ". Vitamina B en estat pur.

Aquesta lectura em va evocar l'última compareixença pública de Mariano Rajoy, i la seva defensa entusiasta del bipartidisme, perquè dona "Estabilitat, seguretat i certesa". No serà fàcil trobar una declaració més útil per entendre perquè a Espanya es preserva l'*status quo* i ni s'han reformat ni es reformaran els interessos creats. Posem algunes dades sobre bipartidisme: els dos partits principals a Espanya concentren el 81% dels diputats. Entre tots els Estats mitjans o grans de la UE (a partir d'Holanda) només hi ha dos amb més concentració en els dos primers partits: Regne Unit (86%) i França (85%). La resta es troben prou per sota, i també els més petits, amb l'excepció d'Hongria, l'estat de la UE en què la democràcia passa per pitjor moment (val, i de Malta).

Tornem al Regne Unit i França. En ambdós casos usen un sistema d'elecció uninominal (cada districte un diputat), el que afavoreix la concentració, però debilita els aparells partidaris. Recordin les revoltes de molts diputats laboristes britànics arran de la més recent guerra de l'Iraq, o la de molts socialistes francesos davant les últimes retallades de Manuel Valls. A Espanya, per contra, la concentració bipartidista es dona mitjançant un sistema de circumscripcions que literalment suprimeix la proporcionalitat en les més petites, sense posar en risc el control dels aparells partidaris. Això és el que dona "estabilitat, seguretat i certesa". I és una cosa que no volen perdre els que es beneficien dels interessos creats, i s'oposen a les reformes.

Això explica la proposta de Rajoy de regalar la majoria absoluta als ajuntaments a qui arribi al 40% dels vots, per mantenir un bon grapat d'alcaldis. Si es vol estabilitat i millor traducció de voluntat ciutadana es podria, com en altres països, anar a elecció directa d'alcalde, en dues voltes, o...Però, l'elecció directa rebaixa el grau de control dels aparells, i per tant redueix l' "estabilitat, seguretat i certesa". Els defensors del *status quo* estan aposentats sobre els ressorts de l'Estat i prefereixen desfigurar i desvirtuar la democràcia abans que admetre inseguretat i incertesa per als seus privilegis. I fan servir al seu caprici els ressorts de l'Estat de forma partidista (facin cas als exdirectors d'ABC, que d'això en saben molt) perquè creuen que l'Estat és seu. Recordeu: per a ells no som ciutadans; només som súbdits. I faran el que puguin per conservar-ho.